

COMPRESIÓ LECTORA

Llegeix atentament el text següent i respon les preguntes el millor que puguis. Si t'equivoques, ratlla o esborra la resposta equivocada i marca clarament la nova resposta.

Els gegants del mar

NO TOTES LES BALENES són grosses, però les que ho són, són enormes, tot i que independentment de la seva mida, totes les balenes tenen algunes característiques en comú. Els seus cossos són suaus i hidrodinàmics. Tenen una capa de greix que serveix per emmagatzemar l'energia i la calor. La majoria de balenes tenen una aleta dorsal sobre el llom que els facilita l'estabilitat a l'aigua, tot i que algunes tenen protuberàncies o gepes en lloc d'una aleta. Les aletes pectorals (les aletes aplanades a tots dos costats del cos) serveixen per portar el rumb. Les poderoses aletes caudals sempre es mouen amunt i avall per propulsar la balena, ja sigui grossa o petita, ràpida o lenta.

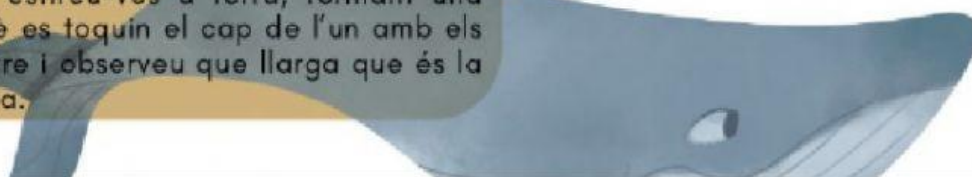
Pel que fa a les balenes gegants, l'única raó per la qual creixen tant és perquè l'aigua els permet suportar el pes del cos. A terra, on els animals estan envoltats d'aire, el pes d'aquestes colossals criatures seria excessiu perquè el seu esquelet el suportés. A l'aigua, en canvi, són gairebé ingràvides. No necessiten ossos grans ni durs, ni un esquelet complex amb quatre potes i un coll llarg com els mamífers terrestres. En tenen prou amb un esquelet relativament senzill d'ossos no tan durs i més lleugers. El seu esquelet conté els mateixos òrgans (menys un apèndix i la vesícula biliar) que el de tots els mamífers i facilita el moviment d'un cos perfectament dissenyat per a la vida aquàtica.

Quant mesura

La iubarta és una balena que pot arribar a mesurar 19 metres de llarg. Pots imaginar-te com n'és, de grossa? Perquè te'n facis una idea, poseu-vos en grups de 4 o 5 companys i mesureu l'alçada de cada un amb una cinta mètrica. Sumeu tots els resultats. Sou prou per igualar la longitud de la iubarta més grossa? Si no arribeu a la seva longitud podeu intentar-ho amb una orca (9 metres). Quan sapigueu quants metres sumeu entre tu i els teus amics, estireu-vos a terra, formant una filera en què es toquin el cap de l'un amb els peus de l'altre i observeu que llarga que és la vostra balena.

El gegant blau

El rorqual blau és l'animal més gros de la Terra. Pesa fins a 26 vegades més que l'elefant africà i té un cor de la mida d'un cotxe petit. Els rorquals blaus més grossos de tots són les femelles; les femelles de les balenes de les barbes sempre són més grans que els mascles.

Marca la resposta correcta:

- 1 Segons el text, quines característiques tenen TOTES les balenes?
- a. Tenen geys o protuberàncies sobre el llom. ☐
 - b. Són hidrodinàmiques i tenen una capa de greix. ☐
 - c. Tenen aletes pectorals a l'esquena. ☐
 - d. Són grosses i tenen aletes dorsals. ☐
- 2 Les balenes viuen en mars freds. Com combaten les baixes temperatures?
- a. Bellugant-se sempre amunt i avall. ☐
 - b. Protegint-se amb una capa de greix. ☐
 - c. Cobrint-se amb la pell tan dura. ☐
 - d. Gastant molt poca energia. ☐
- 3 Amb quina part del cos les balenes mantenen la direcció quan naden?
- a. Amb la cua. ☐
 - b. Amb les geyes. ☐
 - c. Amb les aletes pectorals. ☐
 - d. Amb l'aleta caudal. ☐
- 4 Com mouen les aletes caudals les balenes?
- a. Del davant al darrere. ☐
 - b. De dalt a baix. ☐
 - c. De dreta a esquerra. ☐
 - d. D'esquerra a dreta. ☐
- 5 Com és que les balenes han pogut arribar a fer-se tan grans?
- a. Perquè mengen molts peixets. ☐
 - b. Perquè n'hi ha molt poques. ☐
 - c. Perquè l'aigua aguanta el seu pes. ☐
 - d. Perquè ningú no se les menja. ☐

- 6 Segons el text, què passaria si visquessin a terra?
- a. Que no trobarien prou menjar. ☐
 - b. Que el seu esquelet no aguantaria. ☐
 - c. Que no suportarien la calor que hi fa. ☐
 - d. Que no podrien respirar fora de l'aigua. ☐
- 7 Les balenes tenen...
- a. gairebé els mateixos òrgans que els altres mamífers. ☐
 - b. el mateix tipus de cos que la resta de mamífers. ☐
 - c. les mateixes extremitats que la resta de mamífers. ☐
 - d. el cor de la mateixa mida que la resta de mamífers. ☐
- 8 L'apartat EXPERIMENTS del text ens proposa...
- a. anar al laboratori. ☐
 - b. llegir documents. ☐
 - c. anar a veure animals. ☐
 - d. fer activitats en grup. ☐
- 9 Quines dimensions pot tenir el cor d'una gran balena?
- a. Les d'un meló. ☐
 - b. Les d'una carbassa. ☐
 - c. Les d'un cotxe. ☐
 - d. Les d'un camió. ☐
- 10 Quin creus que és el motiu de fer una filera de nens i nenes.
- a. Ajudar a entendre la longitud de les balenes. ☐
 - b. Animar a fer un joc amb els companys. ☐
 - c. Resoldre problemes d'espai i mesura. ☐
 - d. Fer exercici per relaxar-se després d'estudiar. ☐

11 Aquest text...

- a. explica històries de balenes.
- b. descriu com viuen les balenes.
- c. classifica les balenes segons el color.
- d. dóna informació general sobre les balenes.

